№ 135
GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Sobota dnia 22 Maja 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gaz: Poranną przy któréj wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor Główny przy ul: Trębackiéj Nr. 639

Dyrekcya Towarzystwa wyścigów konnych i wystawy zwierząt gospodarskich, zawiadamia osoby interessowane, iż książka zapisowa dla pragnących bydź Członkami Towarzystwa wyścigów konnych i wystawy zwierząt gospodarskich, znajduje się w biorze Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych a mianowicie: w Wydziale przemysłu i kunsztów, gdzie w każdym dniu przez Sekretarza Dyrekcyi, zapisy przyjmowane będą; a zarazem nadmienia, że i Ustawa drukowana, obejmująca przepisy téj Instytucyi, tamże nabytą być może.

Numer 8 *Widoków Warszawy* przedstawiający Natolin pod Warszawą, wyszedł z pod prassy i szanowni prenumeratorowie mogą odebrać go w miejscach, w których złożyli przedpłatę a mianowicie w składach pp. Senewalda, ulica Miodowa Nr. 481. Dal-Trozzo ulica Senatorska Nr. 496. Hugues Krakowskie Przedmieście Nr. 415. Spiess i komp. Senatorska Nr. 498. Szteblera Nowy Świat Nr. 1415, tudzież w mojem mieszkaniu przy ulicy Długiéj w domu dawniéj Elerta, teraz W. Ostrowskiego na trzecim piętrze. M. Scholz.

Londyn 12 Maja. — Wczoraj na posiedzeniu izby niższej pan Macanlay rozpoczął odroczenie obrady nad cłem od cukru, tém to zabraniem głosu zmuszono, że przedwczoraj p. Gladstone dał się słyszeć, iż trudném jest do pojęcia, aby syn jednego z najgorliwszych sprzymierzenców przyjaciela ludzkości pan Wilbeforce, pana Zacharyasza Macanlay, mógł popierać wprowadzanie niewolniczego cukru.

Jéj Królewska Mość niedawno zawezwała do siebie znaną kwakierkę panią Fry, która wsławiła się staraniem o polepszenie stanu więzień i innemi filantropicznémi usiłowaniami, i objawiła jéj, że postanawia sama opiekować się i wspierać chwalebne jéj zamiary na korzyść obyczajności niewiast.

Times w jednym z ostatnich artykułów swoich pisze tak o finansowych wnioskach ministrów: »Połnocno amerykańskie osady, jak mniemamy, zatrudniają około 2000 statków okrętowych kupieckich, razem blisko 500,000 beczek. Zachodnio indyjskie wyspy około 1000 razem 250,000 beczek. Wartość wyrobów angielskich wyprowadzona do tych osad, w r. 1837 wynosiła 5,597,780 funt. sterl. A minister skarbu uważa korzystnem, wprowadzenie zamięszania w takich interesach. Z pewnością przekonano się, gdyby nie wprowadzona wielka ilość zagranicznego zboża dochody skarbowe miałyby Minus. Obliczono, że gdyby większa część wprowadzonego cukru niepochodziła z Brazylii lub Kuby nie mianoby 700000 funtów sterl. gdyby się znacznie nie pomnożył przywóz budowlanego drzewa z morza wschodniego, że zrodła tego nieprzyszłoby 600,000 funt. sterl. Tak więc jedną częścią planu kanclerza skarbu jest, że dzierżawca angielski, kolonista z Kanady i plantarz z Indyj-zachodnich mają utracić wiele z teraźniejszych swych wydatków, lecz nasze przychody o 1,700,000 funt. sterl. rocznie wzrosnąć mają.

W okręgu fabrycznym Bolton, tylko wyroby bawełniane w ostatnich miesiącach 130,000 funt. sterl. mniéj nad cenę warsztatową płacone były jak w roku zeszłym, a w mieście Bolton jest teraz 1125 domów, w których 50 sklepów próżnych stoi.

Raporta z Port Philipp w Australii dochodzą dnia 4 stycznia. Wewnątrz kraju o 12 mil na wschód, odkryto wielki pokład węgla kamiennego; niektóre żyły mają zawierać w sobie wysokocenioną żywicę.

Sir John Mac Neill przygotowuje się do powrotu na posadę posła w Teheranie gdyż nieporozumienia między Angliją i Persyą ustały.

Margrabia Normanby, długo chorował, lecz od wczoraj już się znajdował w biurach swojego wydziału.

Gazeta dworu donosi teraz o mianowaniu pana Jerzego Kloyd Hodges, dotychczasowego ajenta i jeneralnego konsula w Egipcie, jeneralnym konsulem w wolnych miastach Hamburgu, Lubece i Bremie. Jeneralnym konsulem w Egipcie mianowany został dotychczasowy konsul w Warszawie pan Barnett.

Z ostatnich w gazecie dworskiéj ogłoszonych depeszy urzędowych Komodora Sir G. Bremer o działaniach w Chinach, pokazuje się, że kroki nieprzyjacielskie w chwili attaku twierdzy Bacca-Tigris, jak sądzono, w skutek rozkazu kapitana Elliot rozpoczęte zostały, lecz gdy chiński kommendant twierdzy o zawieszenie broni prosił, kapitan zezwolił na nie dopiero po naradzeniu się z komodorem.

Z Liverpool donoszą o podobnym wypadku, jaki niedawno przytrafił się okrętowi *Governor Fenner*. Okręt *Brooklyn* z Nowego Yorku przez jeden parostatek do portu tamtejszego był wciągany, a spotkawszy tam już poprzednio wprowadzony drugi okręt, gwałtownem uderzeniem mocno go wstrząsnął i wraz całą osadę zatopił.

Angielskie i zagraniczne towarzystwo biblijne 5 b. m. odbyło doroczne posiedzenie swoje pod przewodnictwem Lorda Bexley. Z odczytanego raportu okazało się, że w roku zeszłym daleko więcéj puszczono w obieg biblij jak w latach poprzednich, a mianowicie 900,912; zaś od czasu założenia towarzystwa 22 milionów biblij wypuszczono, między któremi 9 milionów liczyć należy na ląd stały Europy i Ameryki. Przychód w roku ostatnim wynosił 101,322 funt. szt. t. j: około 10,000 f. s. mniéj jak w roku 1839, w skutku jednego tylko w r. b. legatu na 13,000 f. s. Towarzystwo dało 365 exemplarzy biblij wyprawić do rzeki *Niger*, dla rozprzestrzenienia jéj między Afrykanskimi krajowcami.

W zeszły poniedziałek dnia 3 Maja, otwarto 73 wystawę sztuk pięknych w Królewskiéj Akademii. Liczba wystawionych malowideł wynosi 1216, rzeźb 127. Brak wielkich nadzwyczajnych obrazów, lecz znajduje się wiele portretów.

Paryż 10 maja. — Na wczorajszém posiedzeniu izby deputowanych przystąpiono do obrad nad budżetem dla wydziału wojny, a przeciwnicy pana Thiers korzystali ze sposobności mówienia znowu o uorganizowaniu nowych 12 batalionów.

Dziennik *Sporów*, niejest kontent z odpowiedzi jaką wczoraj w izbie deputowanych, prezes rady dał na interpellacyą pana Schauenburg, co zamierza uczynić z tymi pułkami i czyli przychyli się do żądania Kommissyi, która wyrzekła o ich rozwiązaniu? Dziennik ten pisze między innemi: »Prezes rady nie stanowczo i niezadowolająco odpowiedział na zadane mu pytanie. Oznajmił, iż nie uznaje przedsięwzięć poprzedniego gabinetu, że trzymać się będzie innego systemu i nie zdaje się dla tego być skłonnym do pozostawienia téj rzeczy w stanie obecnym. Jest to na pozór systematyczne utrzymanie, w które Marszałek mowę swoją odziać pragnie; gdyż dwuznaczności więcéj jest w wyrażeniach jak w myśli; lecz dwuznaczność jest zawsze naganną. Pan Thiers słusznie może powiedzieć, że Marszałek Soult gani jégo przedsięwzięcia, lecz ich używa; — z żalem przymuszeni jesteśmy, jeszcze niektóre poczynić uwagi, ale uważamy naszym obowiąz-

kiem wyrazić się po prostu. Przy obradach nad obwarowaniem Paryża izba długi czas musiała mniemać, iż prezes rady wewnętrznie nie jest za projektem do prawa, który głośno potwierdził; wczoraj mogła myśleć, że marszałek mocno był skłonnym do przyjęcia środka, który formalnie odrzucił. Jedno albo drugie z tych mniemań jest fałszywem; lecz są to smutne i niepożyteczne zamięszania i szczerze życzymy sobie, aby Marszałek Soult raczył nadal być oszczędniejszym w tych parlamentarskich wyrachowaniach, oraz aby niezapominał że we Francyi nikt prócz niego niema większego prawa głośno i stanowczo o wojennéj organizacyi naszej, mówić.«

Wiadomości z Algieru z dnia 4 Maja donoszą, że Arabowie dnia 1 b. m. uczynili wycieczkę prawie tuż pod miasto i w téj okoliczności otoczyli oddział cudzoziemskiéj legii, któréj 45 ludzi odcięli.—Na równinie pokazywały się liczne kupy nieprzyjacielskich jeźdźców; oczekujemy przeto niecierpliwie dalszych raportów. Niema wiadomości o kolumnie wyprawy i zdaje się, że w téj chwili związek z nią jest przerwany.

Królowa Marya Krystyna Hiszpańska, która wczoraj do Paryża przybyła, udała się przed południem do Tuilleries, gdzie ją przyjął Król z całą swą rodziną.

Dziennik z Hawru opisuje zniszczenie amerykańskiego okrętu *William Brown*, któremu towarzyszyły okoliczności, jakie zapewne pociągną za sobą poszukiwanie sądowe. Okręt ten przeznaczony z Liverpoolu do Filadelfii, miał 65 podróżnych, a dnia 19 kwietnia rozbił się o płynącą lodowatą górę. Skutki tego uderzenia tak były szkodliwe, iż natychmiast o ratunku myśléć musiano. Kapitan, jeden podróżny i 7 majtków wsiedli natychmiast w szalupę małą, a 33 podróżnych i 8 majtków na szalupę wielką; inni wszyscy potonęli. O losie kapitana i będących z nim majtków nic pewnego nie wiemy, lecz szalupa większa d. 21 kwietnia spotkała amerykański okręt *Crescent*, który zabrał niedobitki i dnia 2 maja 8 majtków pocztowemu statkowi *Ville de Lyon* oddał. Z 33 podróżnych ledwo 17 pozostało i obawiać się należy, czyli reszta nie została zabitą; zeznania majtków były niewiele zadowolające i na rozkaz konsula amerykańskiego zamknięto ich do więzienia. Za przybyciem okrętu *Crescent*, rzecz cała się wyjaśni.

Giełda 12 maja. — Nizki kurs papierów w Londynie i tamtejsze przesilenie ministeryalne żadnego nie miały na naszéj giełdzie wpływu. Renta ciągle była poszukiwaną, a kursa do końca giełdy wzrastały.

Stockholm 11 maja. — Jenerał-adjutant hrabia Lewenhaufz i baron Rosen, parostatkiem *Menżykow* udali się do Finlandyi, zkąd odjadą do Petersburga, celem złożenia Cesarskiemu dworowi powinszowania z powodu szczęśliwie odbytych zaślubin J. C. W. W. Księcia Następcy Tronu.

Frankfurt 14 maja. — Według wszelkich wiadomości, wątpić nie należy, że wschodnie pytanie stanowczo jest załatwionem, i że rząd francuzki do związku z innémi przystąpił. Tym sposobem pokój europejski na nowo zapewnionym został.—Nowe środki obrony, jakie związek niemiecki przedsięwziął, mianowicie w budowie dwóch nowych twierdz, nie każą mniemać, aby we Francyi obudzoną została niejaka obawa, jak nawzajem tu obwarowanie Paryża żadnego nie sprawia wrażenia. We Francyi jak i w Niemczech panuje przekonanie, że prawie każdy kraj samoistności swojéj bronić mocno winien i przygotowywać się w pokoju na wyniknąć mogącą wojnę; lecz że tylko zobopólne dążenie do utrzymania pokoju prawdziwym interesem Europy i szczegółowych jéj państw być powinno. Nie ma tu mowy o wojną tchnącém i podbojów chciwém stronnictwie we Francyi, bo niemniéj prawdziwy patryotyzm, jaki niedawno objawiły wszystkie niemieckie plemiona, zdołał objaśnić narodowi francuzkiemu fałszywe jego wyobrażenie o duchu ludu niemieckiego.

Oczekiwany tu jest z Paryża Baron Salomon Rotszyld, który stąd do Wiednia odjedzie.

Ma on zamiar czekać tu na Księcia Metternicha, który nieprzybędzie tu aż w końcu Czerwca.

Wiedeń 11 Maja. — Zeszłéj soboty zgromadzili się tu wszyscy kawalerowie orderu złotego runa, i na kapitule pod prezydencyą Cessarza, Arcy Książę Leopold Ludwik, syn Arcy-Księcia Raynera i Książę Maxymilian von Thurn i Taxis mianowani zostali kawalerami tego orderu.

ROZMAITOŚCI.

Kierowanie balonem. Pewien pan S. razem z swym synem ogłosił, że wynalazł sposób kierowania balonem. Jakoż w saméj rzeczy powiodło się mu kilka prób na dziedzincu wojskowéj szkoły w Paryżu. Niedawno przed pałacem Villetaneufe niedaleko St. Denis, wykonano większą próbę. Obadwaj wynalazcy wznieśli się w zrobionym przez siebie balonie niemal na 200 metrów w górę, poczém wprawili w ruch swój nowo-wynaleziony mechanizm, a balon zaczął stérować ku Zachodowi, chociaż dął wiatr przeciwny. Żeglowali jeszcze w różnych kierunkach, przyczém balon podnosił się i spuszczał podług ich upodobania, chociaż żadnego nie miał balastu. Po odbyłem doświadczeniu tém, spuścili się śród okrzyku widzów na toż samo miejsce, z którego się w górę wznieśli. Czas okaże ile jest prawdy w tym wypadku, o ktorym dzienniki paryzkie wiele rozprawiają.

Rozprawy o obwarowaniu Paryża. Pewien żartowniś obliczył, że gdyby z francuzkiego dziennika Moniteur powycinano wszystkie mowy, które miano w izbie parów i deputowanych o obwarowaniu Paryża i po przyczépiano jednę do drugiéj, takowe zajęłyby 70,000 metrów przestrzeni, a przeto więcéj niż 200,000 stóp długości, a zatém dwa razy tyle jak obwód opasującego wału wynosi. Same mowy Thiersa są tak długie, jak front dwudziestu dwóch bastyjonów, a mowy hrabi Argout jak osm odosobnionych warowni. — Drugie dowcipne wyrachowanie jest takie: że gdyby zamiast papieru wzięto same czcionki, jak to: duże i małe Cicero, Bourgois, petit i nonpareil, których na wydrukowanie tych długich mów użyto, możnaby z nich wznieść wał mający 60 stóp wysokości a 15 stóp szerokości i t. d. A że mówcy zapał swój nieraz wodą gasić musieli, przeto wypili w ogóle więcéj wody, niż artezyjska studnia, koło jatek w Grenelle codziennie wydaje. Dziennik *Charivari* przytacza jeszcze więcéj podobnych porównań. R. L.

— Przyjechali do Warszawy. —

Sergiejew Jenerał-Major, z Płocka; Leszern Dymissyonowany Jenerał-Major z Kalisza; Manowski Wincenty, Obywatel z Ponchi; Szamota Waleryan, dziedzic z Strachowki; Wierzbicki Antoni, Obywatel z Radomia; Szymanowski Walery, dziedzic z Łubny.

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcya Mennicy Warszawskiéj.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż dnia 20 Maja (1 Czerwca) r. b. o godzinie 11 przed południem, odbędzie się w Biórze Dyrekcyi licytacya głosna na dostawę do Mennicy oliwy w gatunku lepszym funtów 45, posledniejszym 1600, stosownie do warunków, które każdego czasu w Biórze Dyrekcyi mogą być odczytane. Za praetium fisci do licytacyi naznacza się summa złp. 2199, a vadium złp. 220 wynosi.

w Warszawie dnia 3/15 Maja 1841 roku.

p. o. Dyrektora, M. *Biernacki.*

Członkowie Dyrekcyi: *Pusch*, *Żabński.*

(2 raz) Sekretarz *Ginett.*

Wielki Teatr. — Dziś drama, w 3 aktach, p. Hubert, z francuzkiego tłómaczona, pod tytułem: *Amelia Mansfield*; — przy końcu pierwszego aktu: tańce.